

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: תוספת שבת

פרשת ויקהל

בס"ד | גיליון מס' 220

כיצד הביאה החלטה משפחתית לישועה כפולה?

שבת שבתון (ל"ה, ב)

בשבת בה נקרא בפרשת השבוע על מתנת יום השבת, זה הזמן להחליט שגם אנו זכאים לאושר הנפלא הזה, לחוות את הקסם העונג, את ההתרגשות הנפלאה. בהיערכות פשוטה, הקדמת קניות ובישולים, הקדמת נקיונות וסידורים - נוכל גם אנו לזכות להקדים לקבל את פני השבת, לחוש את הטעם הנפלא הטמון בה. הבה נעשה זאת, ונזכה להיות משומרי השבת וקוראי העונג, הזוכים לשובע ולהתענג מטובו של בורא עולם!

מודעה מפתיעה, שיקום מהיר...

את הסיפור הבא קיבלתי מידיד קרוב בשם בנצי פ., המשמש כאח רפואי בבית החולים 'איכילוב', ביום מן הימים, לקראת סיום המשמרת שלו, התקשר אליו חבר, ובקול נאנח סיפר כי זה עתה נפצע באורח קל בתאונת דרכים, והוא מבקש ממנו להמתין לו בחדר המיון ולסייע לו בבדיקות. בנצי הנחמד שמח על יכולתו לסייע לחברו, והמתין לו בשערי חדר המיון.

במבט ראשוני, קבעו הרופאים כי מדובר במכות יבשות בלבד, והמליצו על מנוחה ומשככי כאבים. אלא שהאח בנצי, חברו הקרוב של הפצוע, ביקש כי בכל זאת חברו יוכנס לצילומי רנטגן מקיפים, על מנת לוודא כי אכן אין כל חשש למכה נסתרת באחד האיברים הפנימיים.

הרופאים נעתרו, והחבר נשלח מיד לבדיקת ס. טי. - רק כדי לוודא שהכל תקין. הצילומים נערכו ונבדקו, והתברר כי אכן כן, כל האיברים הפנימיים לא נפצעו. אלא שדווקא אז נותר ממקומו רופא צעיר מהמחלקה הכירורגית, וזעק: 'רגע, תראו מה קורה בכבד' - - -

הרופאים הסירו את משקפיהם, נעזרו בזכוכיות מגדלת, ולפתע הפך חדרם לזירת התרוצצויות. פרופסור מומחה הזועק מהמחלקה, ובראותו את הצילומים חשכו עיניו: 'יש כאן גידול קטן שיושב בדיוק בין אונות הכבד. נדרש ניתוח דחוף להסרתו לפני שיתחיל לשלוח גרורות...'

החבר ובנצי עמדו המומים, נבוכים, מבולבלים. לפתע גילו עד כמה גדול היה הנס שבתאונה - הן היא זו שהובילה לצילום הסי. טי. שהוביל לגילוי הידיעה המרעיש, על המחלה המסוכנת המתפתחת בכבד אין מפריע. אין ספק כי זהו נס יוצא דופן, כאשר תאונה אקראית ובקשה לבדיקות מקיפות - חשפו את דבר הגידול, ועתה ניתן לטפל בו!

הרופאים קבעו לו ניתוח ליום ראשון שאחרי, הסבירו כי מדובר בניתוח מורכב ועדין במיוחד, וגם גילו את אוזונו כי לאחר הניתוח מצפה לו תקופת שיקום ארוכה וקשה. ובכל זאת, הרי לא שייך לוותר על ניתוח שכזה, יש להסיר את הסכנה במהירות האפשרית, גם במחיר ניתוח מסובך ומורכב שאחרי תקופת שיקום קשה ומייסרת...

כל הסיפור הזה התרחש ביום רביעי, ובנצי וחברו נפרדו לשלום, כשבנצי מבטיח לחברו להיות לצידו בעוד ארבעה ימים - ביום הניתוח, ולסייע לו ככל יכולתו - לפני הניתוח וגם אחרי, לאורך תקופת האשפוז והשיקום הארוך הצפוי. בנצי שב הביתה מאוחר מהרגיל משמעותית, ופיו לא מפסיק למלמל תודה לה' - על שזיכהו לבקש את הבדיקות הללו לאחר התאונה, בבדיקות שמסתבר שהצילו את חייו של חברו לפני שיהיה מאוחר מדי...

בעיצומו של השבוע, באחד הימים לקראת סופו, מתרחש הרגע הזה. יהודי ניצב במקום עבודתו או בבית מדרשו, בביתו או ברחוב, ואז זיק ניצת במוחו כי השבת קריבה ובאה. ובאותו רגע, עצם הידיעה שהשבת מתקרבת, עצם התזכורת על בוא המלכה - משרה עליו רוח חדשה ורעננה, הוא חש שמשוה באוויר משתנה, נרגע קמעא...

וככל שהשבת הולכת ומתקרבת, כך ההתרגשות והשמחה בלבו של כל יהודי גאות והולכות. כשניחוחות השבת מתחילים לעלות מהסירים המהבילים, כשהנעימות השבתיות עולות מחצרות הבתים, כשהקדחתנות לקראת השבת מתחלפת במפות הצחות ובכלים הנאים - חש כל יהודי את האושר העצום בלהיות יהודי, את הטעם שאין שני לו.

עם כניסת השבת, מתייצב כל יהודי בבית הכנסת, ומשורר 'לכה דודי לקראת כלה'. כי אכן כן, השבת היא הכלה, ולקראתה אנו נרגשים - כמו לקראת חתונה משפחתית. ואין פלא אפוא, כי בהיכנס השבת חש היהודי כמי שנכנס לאולם ולעולם מזהיר ומואר, עולם של שמחה ואושר, עולם של רגש ועונג עילאי.

לפיכך, אין פלא כי ההכנות לשבת - דומות להפליא להכנות לחתונה. ההתרגשות, האושר, רוממות הרוח, הקדחתנות והעשייה הרבה - כל אלה קודמים לחתונה, וקודמים גם לכניסת השבת. אמנם, חתונה היא נדירה והמונית יותר, אבל זהו בדיוק החן של השבת - הקביעות שלה אחת לשבוע, והיותה שמחה אישית פרטית של כל אחד מאיתנו, לא פחות מהיותה שמחה משותפת של כל בני העם היהודי.

ובשמחת חתונה, למרות כל הקדחתנות שלפניה, לא נמצא בן משפחה קרוב שייגיע לחופה בנשימה טרופה, לא נראה את החתן והכלה מגיעים בנשימה האחרונה, ומסיימים לסדר את העניינים כשהחתונה כבר בעיצומה... הריפך הוא הנכון, דקות ארוכות לפני השעה שנקבעה, כבר מתייצבים החתן והכלה ובני המשפחה הקרובים באולם, מצוחצחים ורעננים, נרגשים ומאושרים, רגועים ושלווים לקראת הרגע הגדול.

ודווקא לכן, אם נתבונן לרגע, נבין את דברי הרמב"ם הכותב שלקראת כניסת השבת יושב יהודי ברוגע ובשלווה, ומקבל את השבת כמקבל פני מלך. זו לא דרישה או בקשה, זו פשוט עובדה מרגשת ונפלאה. כי השעות הללו של כניסת השבת - אלו שעות נפלאות ומרטיטות, מרגשות ומרוממות, אם רק נעניק להן את הפנאי הדרוש, אם ניתן לעצמנו את העונג לחוש את הרוממות הנפלאה של כניסת השבת.

וכמו בחתונה - כך גם בשבת הנפלאה. כבני משפחה קרובים של הכלה המיוחדת הזו, אנו מזדרזים לסיים את ההכנות מוקדם ככל האפשר, ממהרים להיכנס אל השבת, לקבל את המתנה המיוחדת הזו. אנו מבינים כי ככל שנקדים לקבל את השבת כך ייטב, ככל שנזכה לאורה מוקדם יותר - כך נהפוך למאושרים יותר, נפשנו תתעדן, תתרומם, תתעלה...

תשאלו את מי שכבר זכו לקבל את השבת מוקדם, לפני זמן כניסתה. תשמעו מפייהם עדויות נרגשות על דקות של עונג רוחני קסום, של רוממות אישית נפלאה, של שירת הלב והנשמה בואכה כניסת השבת. החמה עודה בשיפולי רקיע, עושה את דרכה אל בין הגלים. יום ששי עוודו כאן, מי שלא זכה - עוודו מתרוצץ טרוד ומתוח, ואלה, מקבלי השבת באהבה מוקדם מזמן כניסתה - כבר מצויים להם בעולם אחר, נעלה וטהור, זך וצח, מרומם ונפלא!

שאיפת חיים בהישג יד!

השאיפה המשותפת לכולנו, זו שבוערת בלב כל יהודי, היא לזכות לילדים תלמידי חכמים. מי מוכן לוותר על מתנה כזו, על אוצר כזה, לראות את ילדיו גדלים לתפארת?! - כל מה שיש לנו אנו מוכנים לתת למענם, להצלחתם, לפריחתם!

הנה תגלית מרגשת: הפעם היחידה בה ה'חפץ חיים' בספרו 'משנה ברורה' מבטיח ילדים טובים, נמצאת בסימן רנ"ו, שם הוא משבח את אותם המעוררים ומעוררים על דבר תוספת השבת. וכך הוא מגלה: 'העוסקים בדבר זה הטמעת תוספת השבת - יזכו לבנים גדולי ישראל!'

מדיהם עד כמה השאיפה שלנו בהישג ידנו, תלויה רק בנו. הבה נקבל על עצמנו את תוספת השבת ונפיץ את חשיבותה, הבה נזכה באושר הרוחני הקסום הזה, הבה נראה נחת מילדינו, שיגדלו ויצמחו לתפארת!

הוא שב הביתה בתחושות מעורבות, שמח על הנס, מבולבל מההתפתחויות, וכאוב על הסבל שחברו אמור לעבור בימים ובחודשים הקרובים. ואז, נזכר שיש סגולה עתיקת יומין, ושמה 'תוספת שבת'. 'לקבל על עצמי לקבל את השבת מוקדם מזמנה הרגיל, לשבת ולהמתין לכניסת השבת ברוגע ובשלווה, בשמחה ובאווירה. ויהיו הדברים לזכות חברי היקר, שיזכה לעבור את הניתוח בשלום ושתקופת השיקום תעבור עליו בקלות!' - הרהר.

הוא שיתף את רעייתו - השותפה עמו בהכנות לשבת, בהרהור שעלה במוחו, שוחח עמה בנימוט על הרעיון, הסביר את היתרון, פירט את המעלות, תיאר את התחושה המרוממת והקסם הענוג, וקינח בכך שהוא רוצה לקבל על עצמו סגולה זו - לזכותו של החבר העומד בפני ניתוח מורכב ותקופת שיקום קשה.

האשה שמעה את הדברים, והיטב הבינה את המשמעות. 'תוספת שבת' כרוכה בשינוי הרגלים, לקבל את השבת מוקדם וברוגע - זה כדאי ומשתלם, אך דורש מאמץ. 'רגע, רגע', אמרה לתפע, 'אם אתה מקבל על עצמך להקדים את קבלת השבת לזכות חברך, אף אני אקבל על עצמי להקדים את השבת, לזכות ישועה דחופה לה אני זקוקה!'

וזה דבר המעשה: רעייתו של בנצי עוסקת במסחר בתכשיטים יקרים. כמה ימים קודם לכן קיבלה מלקוחה ארנק תכשיטים ששווי הון עתק, והיה עליה להעבירו לצורך, להעריך את שווי, ולקדם את מכירתו בתמורה לתכשיטים אחרים. בבוקרו של יום, היא נטלה את ארנק התכשיטים מהבית, אך בהגיעה אל הצורך - נדהמה לגלות כי הוא נעלם...

מתוחה ומודאגת, שבה את כל הדרך, בולשת בעיניה ימינה ושמאלה, מחפשת את הארנק האבוד. היטב ידעה כי מדובר בארנק ששווי הון עתק, לא משהו שניתן לאבד... והוא בכלל לא שלה - הוא של לקוחה, איזה נזק, כמה אי נעימות, איך תתמודד מול העניין הזה?

באותו יום, וגם למחרת, היא, ילדיה, שכניה וגם בנצי בעלה - סרקו את כל הדרך, חיפשו בכל מקום, ניסו להבין להיכן נעלמה האבידה, ודבר לא הועיל. ארנק התכשיטים היקר צימח לו כנפיים, נעלם ואיננו. נזק אדיר המוריד לטמיון רווח של שנים!

עתה, החליטה, תקבל על עצמה להקדים פני שבת, לקבל את השבת ביישוב הדעת וברוגע, 'ותהיה קבלה זו לזכות עבורי', שנוכה למצוא את ארנק התכשיטים האבוד, שמאן דהוא ישר ונאמן יניח את ידו על הארנק הפורח והבורח, וישיב לנו אותו בקרוב!' - ביקשה כשדמעה סוררת זולגת מעיניה. 'נפעל יחדיו כדי להקדים את קבלת השבת, אתה - לזכות חברך והניתוח שלו, ואני - לזכות האבידה שנעלמה, ובעזרת השם שנינו נזכה בישיעות הנכספות!' - סיכמה בתקווה.

היה זה, כאמור, ביום רביעי בשעת ערב מאוחרת, וכבר למחרת, ביום חמישי, הם החלו בהכנות. הנקיין הוקדם לשעת צהריים, הקניות נערכו כבר בדרך מהעבודה, ניחוחות השבת החלו לעלות ביום חמישי בערב, והסתיימו בשעת לילה מאוחרת. ביום ששי הם השכימו קום לסיידורים אחרונים, עוד לפני חצות היום כבר פרשו את המפה וערכו את השולחן...

לא ניתן לתאר את תחושת כל בני המשפחה באותו יום ששי. את המירוץ הקבוע והמעורב של השלמות קניות ונקיונות בד בבד עם מקלחות וערבובי תבשילים - החליפה שלווה. שלווה בלתי נתפסת. בשקט וברוגע ערכו הכנות אחרונות, ובשעת צהריים מוקדמת כבר ישבו בניחוחת אל יד השולחן, ממתינים להדלקת נרות השבת, כשכולם מצוחצחים ונקיים, הבית נוצץ, הפלטה מוכנה, המיחם מהביל, שעוני השבת מסודרים... - תענוג!

קצת לאחר פלג המנחה, כבר ניגשה האם לנרות השבת, והדליקה אותם בהתרגשות. היא חשה רוממות רוח שאין לתאר, הדלקת הנרות מתוך רוגע איפשרה לה להתרכז במילות התפילה, להתחנן על בעלה וילדיה בלב פתוח ובדמעות שליש. לצידה, כשתילי יזיתים, עמדו מסודרים ורעננים בנצי והילדים, וקיבלו את פני השבת כשחיוך אפוף הוד נסוך על פניהם באושר...

כיוון שהשעה היתה מוקדמת יחסית, החליט בנצי ללכת להתפלל בבית כנסת מרוחק קמעא, שהתפילה בו מתחילה בשעה מוקדמת. בדרך כלל הוא לא יכול להספיק להגיע לשם, אבל עתה יש לו את הפנאי, הוא יכול ללכת להתפלל בבית הכנסת בו חפץ להתפלל מאז ומתמיד, והוא יצא לדרך בשמחה ובטוב לב...

כמה בתים לפני בית הכנסת, בעודו פוסע ברוגע ובשלווה, עיניו נתקלו במודעה קטנה התלויה על עמוד חשמל מצוי. הוא מביט במודעה שוב ושוב כדי לוודא שאינו הוזה, ואכן כך נכתב בה: 'השבת אבידה! נמצא ארנק תכשיטים מלא, שנראה כבעל ערך רב. המאבד יוכל לפנות למספר טלפון... ויקבלו על פי סימונים מובהקים בלבד!' בנצי משפשף את עיניו כאינו מאמין. הן זו האבידה שלהם, זה הארנק האבוד! מי פילל ומי מילל, שדווקא כאן, במקום מרוחק יחסית ופחות צפוי, ימצא את המודעה הזו! אמנם, הוא אינו יכול לרשום את המספר - כי כבר קיבל את השבת, אבל בהגיעו לבית הכנסת מצא משהו פחות מאושר ממנו, אחד שעוד לא קיבל את השבת, וביקש ממנו לרשום את מספר הטלפון...

לאחר התפילה, שב לביתו בצעדי ריקוד, מבשר לרעייתו שהסגולה כבר עבדה, הוכיחה את יכולתה. הלא אין ספק כי מדובר בארנק האבוד, וראו זה פלא - דווקא עכשיו, בדקות הללו של כניסת השבת, כשיצא לדרך בלתי שגרתית עקב העובדה שזכה להקדים ולקבל את השבת - דווקא אז נמצא קצה החוט שיוביל לאבידה...

לאחר צאת השבת הוא ממחרת להתקשר למספר שהופיע על המודעה, ואכן, לפי כל הסימונים, מתברר שזו האבידה. בחלוף כמה דקות כבר היה הארנק בביתם, כן, כן, אותו ארנק אבוד, שנמצא רק הודות להכנסת השבת בשעה מוקדמת מהרגיל!

ביום המחרת, יום ראשון, שב בנצי לעבודתו בבית החולים, וכמוכן - חברו הגיע גם הוא, לצורך הניתוח שנקבע עבורו. 'תהיה רגוע!' - סח לו בנצי בביטחון, 'עוד תופתע עד כמה זה יעבור בשלום. אני בטוח. אני יחזור לעצמו!' - אמרו הרופאים, שלא ידעו שהסגולה ישועה. אני בטוח שהיא תעבוד גם אצלך!'

החבר הוכנס לניתוח, וכחלוף כמה שעות כבר התעורר. 'עכשיו הוא יאושפז שבוע - שבועיים למעקב', אמרו הרופאים, 'ואחר כך נתחיל בשיקום. קל זה לא יהיה, אבל עם הזמן, תוך מספר חודשים, הוא יחזור לעצמו!' - אמרו הרופאים, שלא ידעו שהסגולה העוצמתית של 'תוספת שבת' בתמונה...

היה זה, כאמור, ביום ראשון. ועתה הסכימו ושמו: כבר ביום רביעי, השתחרר החבר מבית החולים, שמח, בריא ומאושר. הניתוח הצליח מעל ומעבר למשוער, גופו התאווש במהירות פלאית, הוא נדרש רק לשוב לצילומי ביקורת. תקופת השיקום הסתיימה עוד בטרם החלה, הוא חש כאחד האדם ממש, בריא וחזק, מתפקד כרגיל פחות מ-72 שעות לאחר הניתוח!

ואת הסיפור הנפלא הזה סיפר לי ידידי בנצי בעצמו, ובפיו מסר יוצא דופן: 'במחשבה שניה, היה כל כך כדאי לקבל את השבת מוקדם, גם בלי כל הישועות להן זכינו. זה אושר רוחני צרוף, זו תחושה שאי אפשר לתאר, זו שבת אחרת ממש. הישועות בהן זכינו, הניסים המופלאים שראינו בעינינו, המודעה שהשיבה את האבידה, שנגלתה רק בזכות הקדמת קבלת השבת, השחרור המהיר ותקופת השיקום שנעלמה לאחר הקדמת קבלת השבת - אלו בונסים משניים!'

הבה נקשיב למסר, נקרוב אל ליבנו. זה אמנם דורש קצת מאמץ, מצריך היערכות מראש. אבל זה כל כך כדאי, כל כך משתלם, כל כך כסום וכל כך עובד! הבה נצטרף גם אנו למשפחה היהודית הגדולה שמקדימה לקבל את פני השבת, ונזכה גם אנחנו לחוש את הטעם המופלא הזה, ולראות בעינינו את ישועת ה' בכל הדרוש לנו!

נס רפואי בכמה דקות...

היה זה לפני מספר שבועות, בפולין שבאירופה. באחד הכבישים המהירים התרחשה תאונה קשה מאוד, בה היו מעורבים כמה יהודים מישראל, ביניהם הבה"ח יצחק בן אהובה שושנה לרפ"ש, שנפצע באורח קשה. על אתר הוא הורדם והונשם עקב פגיעה קשה מאוד בגב ובחוליות עמוד השדרה, והוטס כך, מורדם ומונשם, מפולין לארץ, להמשך הטיפול בו.

כשהרופאים קיבלו את הצילומים - חשכו עיניהם. היטב הבינו כי מדובר במקרה קשה ומסוכן במיוחד, הגב ספג פגיעה אנושה, ומי יודע אם וכיצד ניתן להציל את המצב. הוא אושפז בבית חולים בארץ כהכנה לקראת ניתוח מסוכן במיוחד, שנקבע ליום ראשון.

חבריו ובני משפחתו חששו לשלומם, ביקשו לעשות הכל לרפואתו, ולרגע חשבו מה הם יכולים לעשות כדי להחיש את ישועתו, לוודא שהניתוח יצליח, שהגב יינצל, שיצחק האהוב ישוב ויתפקד. אחד מהם הציע את רעיון 'תוספת שבת', והצעתו התקבלה בהתלהבות יתירה. קבוצה ענקית של בני משפחה וחברים קיבלו על עצמם להקדים לקבל את השבת שלפני הניתוח, לזכותו ולרפואתו של יצחק היקר.

ביום ששי אחר הצהריים, בעשרות בתים בישראל שררה אווירה שונה, תחושה תחגיית עמדה באוויר. השבת הוכנסה כאורחת של כבוד, ברוגע ובשלווה, כשבבתים רבים ממלמלים שוב ושוב את שמו של יצחק בן אהובה שושנה, לרפואה שלימה ומהירה בזכות הקדמת קבלת השבת.

ביום ראשון עם שחר, החל הניתוח המסוכן, שאורכו הצפוי עמד על שעות ארוכות. והנה, הפלא ופלא, בתום שעות ספורות, כבר יצאו הרופאים מחדר הניתוח, ובפנים מחוייכות בישרו לבני המשפחה כי הסתבר שהמצב פחות חמור משחשבו, וחיי קל - יחסית - הצליחו לבצע את הניתוח במלואו, ועל פניו - נראה כי הגב שוקם לחלוטין, באופן פלאי וניסי ממש!

ולמרבה ההפתעה, כבר למחרת, מצבו השתנה מן הקצה אל הקצה. סמי ההרדמה הוסרו ממנו, והוא החל להתעורר ולנשום בכוחות עצמו. הרופאים ניצבו ליד מיטתו המומים, לדבריהם - זהו נס רפואי פלאי שמי שהוכנס בבוקר מורדם ומונשם לניתוח ארוך, תוך יום אחד מתעורר מההרדמה ומצבו טוב!

יצחק היקר, יהיו הדברים להמשך רפואתו השלימה ושיקומו המהיר, כשבימים אלה כבר מדובר על חזרתו לתפקוד מלא ותקין, שיקום מלא מהתאונה הקשה, באופן ניסי ומיוחד. והאמת היא, שאין בזה כל פלא - - -

כי זהו בדיוק כוחה של הקדמת קבלת השבת, מחוללת הניסים ומרובת הנפלאות. זוהי בדיוק נוסחת הקסם הטמונה בה. כח רוחני של מקור הברכה, שמחולל ישועות בלתי נתפסות. הבה נאמץ גם אנחנו את הקדמת קבלת השבת, הבה נזכה גם אנו באושר הרוחני הגדול הזה, הבה נזכה גם אנחנו לראות מתנת השבת מעריפה עלינו שפע מתנות משמים, אושר ושמחה לכל ימות השבוע!